

Stadgar

Motionerna 54–60 – Övergripande stadgefrågor

I detta häfte hittar du de motioner som behandlas under *Övergripande stadgefrågor* i blocket *Stadgar*.

Motionerna är numrerade i den ordning de föreslås behandlas. Inom parentes anges det löpnummer motionen fick när den lämnades in.

I arbetsordningen finns en särskild skrivning kring hur fastställande av stadgarna hanteras.

Motion 54 (# 24)

Motionen kommer ifrån: Lars Bjurström

Demokratiska årsmöten

Årsmöten och fullmäktigemöten är kringgärdade av många regler i stadgarna. Det finns absolut anledning att ha regler för årsmöten för att garantera att årsmötena genomförs på ett demokratiskt sätt.

Men Hyresgästföreningens stadgar verkar vara skrivna i alltför hög grad för att begränsa medlemmarnas möjligheter till inflytande som väl är den viktigaste ingrediensen i ett demokratiskt möte.

Det är till exempel föreskrivit exakt vilka ärenden och i vilken ordning ärendena ska behandlas på Hyresgästföreningarnas årsmöten. Tiden för giltiga nomineringar till styrelse och revisorer är bestämd till en månad före årsmötet. Samtidigt som kravet på att kallelse ska ha gått ut ”bara” är två veckor före årsmötet.

Samma typ av regler finns för regionfullmäktiges årsmöten men där är tiden för nomineringar satt till senast två månader före mötet.

Så långa ”nomineringstider” riskerar att begränsa det demokratiska inflytandet, särskilt som tiden för kallelse till årsmötet kan vara kortare. Det kan vara bra om valberedningen får förslag/nomineringar tidigt och det kan valberedningen efterlysa även utan stöd ett stadgarna. Stadgarnas skrivning innebär ju att nya förslag inte får läggas till de uppdrag där stadgarna föreskriver lång nomineringstid.

Jag föreslår förbundsstämman besluta

att en översyn av stadgarna görs och denna översyn görs i hög grad för att främja demokratiska årsmöten i hyresgästföreningarna och regionerna.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 54

Motionären yrkar att en översyn görs av stadgarna för att främja demokratiska årsmöten i hyresgästföreningarna och i regionerna. Bland annat lyfter motionären att långa nomineringstider riskerar att begränsa det demokratiska inflytandet.

Förbundsstyrelsen vill betona att de nomineringstider för val till förtroendeuppdrag som finns angivna i stadgarna är utformade för att ge valberedningarna tillräckligt med tid för att genomföra intervjuer med nominerade kandidater och lämna väl motiverade förslag till årsmöten. Enligt förbundsstyrelsen är de i stadgarna angivna tidsgränserna för till exempel nomineringar och kallelser väl motiverade och har fungerat bra under lång tid.

Förbundsstyrelsen vill vidare särskilt framhålla att nomineringstiderna inte på något sätt skulle begränsa det demokratiska inflytandet för medlemmarna, som motionären anför. Tvärtom menar förbundsstyrelsen att det snarast är ett kännetecken på en seriös och mogen

demokratisk process att de valberedare som har fått medlemmarnas förtroende att ta fram förslag till nya styrelser också har stor frihet och tillräckligt med tid för att utreda och lägga väl motiverade förslag på lämpliga kandidater till olika poster för medlemmar att i lugn och ro ta ställning till på årsmöten.

Med hänvisning till det anförda bör motionen avslås.

Förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår förbundsstämman besluta

att avslå motionen.

Motion 55 (# 11)

Motionen kommer ifrån: Fullmäktige region Stockholm

Stadgebok med kommentarer

Under förra stämman lyftes ett behov av förtydligande kring vissa av stadgarna. Mitt förslag är att man har ett komplement till stadgarna där förbundsstyrelsen kan ge kortare kommentarer för att förtydliga vid eventuella oklarheter. (Jag kan visa hur Kommunal har gjort för inspiration).

Med fördel kan medlemmar ges möjlighet att digitalt skicka in vilka paragrafer man anser behöver förtydligas.

Jag föreslår förbundsstämman besluta

att förbundsstyrelsen tar fram en stadgebok med kommentarer för att förtydliga eventuella oklarheter.

Yttrande

Motionären pekar på ett behov av ett förklarande stadgekomplement. Regionstyrelsen ser samma behov och ställer sig till fullo bakom det som motionären beskriver och föreslår.

Regionstyrelsens föreslår fullmäktige besluta att anta motionen som sin egen. Motionen skickas in till stämman som regionens.

Fullmäktige beslutade enligt regionstyrelsens förslag.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 55

I motionen föreslås att förbundsstyrelsen tar fram en stadgebok med kommentarer för att förklara eventuella oklarheter.

Som motionären anför behandlade förra förbundsstämman en motion med samma innehåll, som förbundsstämman då avslog. På samma sätt som förbundsstyrelsen anförde vid förra stämman vill förbundsstyrelsen peka på att stadgarna inför varje förbundsstämma genomgår en översyn i syfte att göra dem mer lättlästa och lättare att förstå. Så har skett även inför denna förbundsstämma.

Även om stadgarna inför varje förbundsstämma på detta sätt genomgår språklig och redaktionell översyn i syfte att göra dem mer lättillgängliga, uppkommer naturligtvis trots detta frågor om hur stadgarna ska tolkas, det är enligt förbundsstyrelsen närmast oundvikligt. Även om en stadgehandbok skulle kunna hjälpa i vissa fall är det samtidigt en mycket stor

risk för att det skulle leda till ännu mer reglering som i sin tur även öppnar upp för nya olika frågor.

De som har frågor om stadgarna uppmanas att i första hand vända sig till regionen eller regionens stadgegrupp med sina funderingar. För att snabbt kunna svara på frågor om hur stadgarna ska tolkas har förbundsstyrelsen också tillsatt ett särskilt stadgeutskott som löpande hjälper till att svara på alla eventuella frågor som kan uppkomma om tolkningen av stadgarna och som inte kan besvaras regionalt. De som har frågor om stadgarna kan i andra hand kontakta förbundsstyrelsens stadgeutskott för vägledning. Vidare lyfter förbundsstyrelsen regelbundet upp frågor om hur stadgarna ska tolkas i enskilda fall till beslut. Stadgeutskottet har samlat dessa beslut i ett dokument med förteckning över de frågor som har inkommit och det svar som har lämnats till frågeställaren. Detta dokument ligger på intranätet Navet och kan enligt förbundsstyrelsen närmast jämföras med en sådan stadgebok som motionären efterfrågar. Varje beslut om stadgetolkning från förbundsstyrelsen kommuniceras dessutom med regionerna för att göra hela organisationen medveten om beslutet.

Förbundsstyrelsen ser mot bakgrund av det anförda inte något behov av att utarbeta någon ytterligare stadgebok eller stadgekomplement, och föreslår därför att motionen avslås.

Förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår förbundsstämman besluta

att avslå motionen.

Motion 56 (# 68)

Motionen kommer ifrån: Hyresgästföreningen Östermalm

Rimligare årscykel

Enligt senaste stadgeändring ska nomineringar till respektive förening skickas in redan en månad före årsmöte.

LH:n ska hålla årsmöten i februari och föreningarna i mars. Det är svårt hinna med om inte LH lägger sitt årsmöte tidigt i februari och föreningen sitt i slutet av mars.

När ett LH planerar årsmöte har man oftast inte koll på när föreningen ska ha sitt årsmöte. Det är mycket begärt att synka detta och om det inte funkar ansöka om *dispens*.

Det är idag alltför mycket arbete för föreningsstyrelser och personal att i princip samtidigt, främst i februari, förutom de vanliga sysslorna stötta LH i deras årsmöten, planera föreningarnas årsmöte i mars, hålla kontakt med valberedning m.m. Dessutom skriva motioner till fullmäktige och till stämman aktuella år, samt förbereda sig för stämmoarbete om man är vald till ombud.

Det är också alltför snäv tid mellan t ex föreningens årsmöte och fullmäktige. Det är svårt för personalen att få in de valda till fullmäktige och de nyvalda har svårt att hinna med att sätta sig in i styrelsearbete innan de ev ska delta i fullmäktige.

Vi föreslår att LH fortsatt håller årsmöte i februari, men att föreningarna håller i april och fullmäktige i juni. Under stämмоår bör denna förläggas till november alternativt oktober, de år det inte är riksdagsval.

Hyresgästföreningen Östermalm Ylva Fernvall, 0708-491588 ylvafernvall@gmail.com

Beatrice Eriksson Hyresgästföreningen Norrmalm, 08-24 84 42, hgf.norrmalm@gmail.com

Jag föreslår förbundsstämman besluta

att en översyn av årscykeln sker enligt förslagen ovan.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 56

I motionen föreslås förändringar i årscykeln när stora möten ska hållas enligt stadgarna. Det yrkas att lokala hyresgästföreningar fortsatt ska hålla sina årsmöten senast februari månads utgång, medan hyresgästföreningarnas årsmöten föreslås hållas senast april månads utgång och regionernas fullmäktige senast juni månads utgång. Vidare föreslås att förbundsstämman bör förläggas till oktober eller november, de år det inte är riksdagsval.

Förbundsstyrelsen har förståelse för att de i stadgarna valda tidpunkterna kan leda till viss tidspress. Förbundsstyrelsen konstaterar dock att den valda årscykeln för olika möten i Hyresgästföreningen har fungerat väl under mycket lång tid. Vidare konstaterar förbundsstyrel-

sen att en motion med liknande innehåll behandlades av den förra förbundsstämman. Eftersom en sådan förändring som föreslås i motionen innebär en genomgripande förändring i Hyresgästföreningens verksamhet beslutade förbundsstämman att hänskjuta frågan om tidpunkter för större möten till den organisationsutredning som stämman beslutade skulle genomföras. Organisationsutredningen har nu presenterat sina förslag och förbundsstyrelsen konstaterar att utredningen inte har föreslagit några förändringar i när årsmöten ska hållas.

Med hänvisning till det anförda bör motionen avslås.

Förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår förbundsstämman besluta

att avslå motionen.

Motion 57 (# 37)

Motionen kommer ifrån: Anders Forsberg

Verksamheten måste följa stadgarna

Hyresgästföreningen är en stor och respekterad folkrörelse där medlemmar och anställda gemensamt driver frågor och genomför verksamhet. Det är medlemmar som är förtroendevalda på olika nivåer i organisationen som beslutar om stadgar och verksamhet på förbundsstämmor, regionfullmäktigen och årsmöten av olika slag. Det är medlemmarnas medverkan som legitimerar folkrörelsen.

I stadgarna finns texter om hur verksamhetsplaner ska tas fram på förenings, regions och förbunds nivå och därmed också budgetar ska tas fram för beslut på nämnda nivåer i organisationen. Här finns inga genvägar eller möjligheter att inte följa stadgarna.

Vi ser med oro på hur föreslagna verksamhetsplaneringsprocessen för 2024-2025 inte följer stadgarna. Den föreslagna verksamhetsplaneringsprocessen innebär att medlemmarnas möjlighet att fatta beslut rörande verksamhetsinriktning och budget tas bort. Vilket är brott mot stadgarna. Grunden i medlemsorganisation är att det är medlemmar som äger sin verksamhet och därmed även beslutar om verksamheten och budget. En process som regleras av stadgarna får enbart ändras genom beslut på stämman. Det är inget beslut som tas av tjänstemän. Det visar på en dålig kunskap om hur en folkrörelse fungerar. Det är allvarligt, inte bara ur stadgesynpunkt utan det kan lägga grunden till misstroende och splittring mellan medlemmar/förtroendevalda och anställda. Vi måste vårda det goda samarbete vi har.

Jag föreslår förbundsstämman besluta

- att** stämman beslutar att tidsplanen för verksamhetsplan och budget för 2024-2025 anpassas till vad som sägs i stadgarna.
- att** om anpassning av verksamhetsplanering inte fungerar av praktiska skäl måste förslag till anpassade stadgar föreläggas stämman
- att** stämman beslutar att förslag till nya stadgar angående verksamhetsplan och budget skall arbetas fram och presenteras på stämman 2025.

Yttrande

Föreningsstyrelsen Skaraborg ställer sig bakom motionen.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 57

I motionen föreslås att förbundsstämman beslutar att tidsplanen för verksamhetsplan och budget för 2024–2025 anpassas till vad som sägs i stadgarna, att, om anpassning av verksamhetsplanering inte fungerar av praktiska skäl, måste förslag till anpassade stadgar föreläggas stämman samt att stämman beslutar att förslag till nya stadgar angående verksamhetsplan och budget ska arbetas fram och presenteras på förbundsstämman 2025.

Motionären anför att den föreslagna verksamhetsplaneringsprocessen för 2024–2025 inte följer stadgarna och att denna innebär att ”medlemmarnas möjlighet att fatta beslut rörande verksamhetsinriktning och budget tas bort”.

Förbundsstyrelsen vill inledningsvis betona att någon förändring i hur verksamhetsplaneringen ska gå till inom Hyresgästföreningen inte har beslutats och att det därför på samma sätt som tidigare är medlemmarna som äger sin verksamhet och även beslutar om verksamheten och budget.

En möjlig förklaring till motionärens fullt begripliga funderingar ligger troligen i komplexiteten i Hyresgästföreningens beslutsstruktur och ansvarsfördelning mellan olika nivåer i föreningen.

Förbundsstyrelsen vill passa på att beskriva bakgrunden till detta. Denna komplexitet har sin bakgrund i föreningens ställning som en juridisk person som beslutades av förbundsstämman 2001. Övergången från ett antal självständiga hyresgästföreningar till en juridisk person innebar att förbundsstyrelsen rent formellt, som högsta beslutande organ i den juridiska personen Hyresgästföreningen med organisationsnummer 802001–5106, fick ansvaret för hela föreningens ekonomi och verksamhet. Detta ansvar inbegriper självklart även ett formellt ansvar för verksamhetsplanering i hela Hyresgästföreningen.

Men å andra sidan ska detta förbundsstyrelsens formella ansvar över hela föreningens ekonomi och verksamhet balanseras och ställas mot det som tydligt uttalades av förbundsstämman 2001, att ”den nya juridiska personen skall ha kvar i huvudsak nuvarande ansvarsfördelning”. Stadgarna utformades också i enlighet med detta och regionerna (de tidigare hyresgästföreningarna) hade och har alltså kvar sin rätt eller skyldighet att besluta om verksamhetsplan och budget inom sina verksamhetsområden.

Denna, för många utomstående, svårbegripliga fördelning av makt och ansvar i en juridisk person medför ju att verksamhetsplaneringsprocessen med nödvändighet kan bli en aning komplicerad och måste bygga på dialog och en hög grad av tillit mellan förbundsstyrelsen och regionstyrelser.

Förbundsstyrelsen vill alltså betona att någon förändring i den fördelning av roller och ansvar som har gällt sedan 2001 och som framgår av stadgarna inte har beslutats. Däremot föranleder motionens innehåll och den osäkerhet som råder om roller och ansvar i dagens organisation att en diskussion bör inledas om hur verksamhetsplaneringen inom den juridiska personen Hyresgästföreningen bör se ut i framtiden. Förbundsstyrelsen har därför för avsikt att ta fram ett förslag på hur fördelningen av ansvar för verksamhetsplanering och ekonomi kan utformas och vilka förändringar i stadgarna som kan behöva göras i denna del. Förbundsstyrelsen avser att redovisa sitt förslag på förbundsstämman 2025.

Med hänvisning till detta bör motionen anses besvarad.

Förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår förbundsstämman besluta

att anse motionen besvarad.

Motion 58 (# 25)

Motionen kommer ifrån: Hyresgästföreningen Enköping

Verksamhetsberättelse

Årsberättelsen är ett av de viktigaste dokumenten vid bedömning av ansvarsfriheten för styrelsen under det gångna verksamhetsåret.

Det känns därför något främmande att endast ordinarie ledamöter skall underteckna verksamhetsberättelsen medan ersättare skall enligt stadgan stå utanför ansvarsbedömningen avseende verksamhetsberättelsen.

En ersättare som, någon gång, under det verksamhetsår som berättelsen avser, har varit ordinarie har utan tvekan också det juridiska ansvaret, för minst, de beslut som ersättaren medverkat i. Således borde även ersättares vandel bedömas likvärdigt med ordinarie ledamöter med verksamhetsberättelsen som bedömningsunderlag.

Om till exempel en ordinarie ledamot av något skäl avgår träder en ersättare i tjänst. Denne är då enligt årsmötesbeslut fortfarande ersättare och skulle om inget ändringsbeslut görs av extra årsmöte eller motsvarande, inte behöva underteckna årsberättelsen och således vara fri från ansvar för den verksamhet som redovisas. Enligt nuvarande stadgeskrivning.

En seriös ersättare har med stor säkerhet också under året medverkat i olika projekt som resulterat i förslag till styrelsen och som sedan med styrelsebeslut fastställts. I sådana fall borde också ersättare bära någon form av ansvar, inte minst ur estetisk synpunkt.

I stadgan borde således finnas någon formulering som förslagsvis kan lyda:

"verksamhetsberättelsen undertecknas av samtliga ordinarie ledamöter och de ersättare som någon gång under verksamhetsåret tjänstgjort som ordinarie ledamot."

En sådan formulering innebär att alla som vid något tillfälle under året har tjänstgjort som ordinarie beslutsfattande ledamot också skall underteckna verksamhetsberättelsen. Detta innebär att viss möda måste läggas på att få tag i alla aktuella ledamöter. Ett entledigande från styrelsen innebär inte att ledamoten slipper ansvar för den del av verksamhetsåret de varit ledamöter och då således ansvariga.

Någon annan formulering med likartad betydelse kan givetvis också vara aktuell.

Det är viktigt att stadgan i alla organisationens led får en likartad formulering som tydligt klargör ansvaren för förtroendevald

Med stöd av ovanstående redogörelse hemställer undertecknad om att förbundsstämman antar motionen som sin egen.

Arne Sundwall Ordförande genom Hyresgästföreningen Enköping

Vi föreslår förbundsstämman besluta

att förbundsstämman antar motionen som sin egen.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 58

I motionen yrkas att förbundsstämman antar motionen som sin egen. Av motionens innehåll framgår att motionären vill att stadgarna ändras på så sätt att det klargörs att verksamhetsberättelsen ska undertecknas av samtliga ordinarie ledamöter och de ersättare som någon gång under verksamhetsåret tjänstgjort som ordinarie ledamot. Enligt motionären bör stadgarna på så sätt klargöra att även ersättare som deltagit i styrelsearbetet har ett ansvar.

Förbundsstyrelsen konstaterar att stadgarna (till exempel § 7.3.2) klargör att ledamöterna ”är inför årsmötet ansvariga för beslut som de har deltagit i”. Detta ansvar träffar således även ersättare som har trätt i stället för en ordinarie ledamot och deltagit i ett beslut. Något förtydligande av stadgarna i enlighet med motionens innehåll behöver därför enligt förbundsstyrelsen inte ske, det skulle bara onödigt tynga stadgarna.

Med hänvisning till detta bör motionen avslås.

Förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår förbundsstämman besluta

att avslå motionen.

Motion 59 (# 87)

Motionen kommer ifrån: Växjö

Utveckling etik- och stadgegrupper

På stämman 2021 togs beslut om att förbundet och samtliga regioner skulle ha en etik- och stadgegrupp. Nu är det dags att utveckla dessa. Ett sätt att göra detta på är regelbundna träffar under året. Dessa träffar leder till erfarenhetsutbyte, utbildning och möjlighet att träffa förbundets stadgegrupp. Det vore också bra om man kunde samarbeta över regiongränserna vid hög arbetsbelastning, jävsituationer eller vara bollplank.

Vi föreslår förbundsstämman besluta

- att** regionernas etik- och stadgegrupper har regelbundna träffar under året där förbundets stadgegrupp leder och utformar innehållet
- att** regionernas etik- och stadgegrupper kan samarbeta över regiongränserna vid hög arbetsbelastning, jävsituationer eller vara bollplank.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 59

I motionen yrkas att förbundsstämman beslutar att regionernas etik- och stadgegrupper ska ha regelbundna träffar under året där förbundets stadgegrupp leder och utformar innehållet och att regionernas etik- och stadgegrupper kan samarbeta över regiongränserna vid hög arbetsbelastning, jävsituationer eller vara bollplank.

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning att det är viktigt att utveckla former för utbildning och erfarenhetsutbyte mellan regionernas etik- och stadgegrupper, som enligt stadgarna ska utses av regionstyrelsen, och förbundsstyrelsens stadgeutskott. Likaså är det positivt om, som motionären anför, regionernas etik- och stadgegrupper på olika sätt kan utveckla samarbeten över regiongränserna för att hjälpa varandra i olika frågor. Hur ett sådant erfarenhetsutbyte, utbildning och samarbete närmare bör utformas är enligt förbundsstyrelsen en fråga för regionernas etik- och stadgegrupper och förbundsstyrelsens stadgeutskott att diskutera och utveckla.

Förbundsstyrelsen kan avslutningsvis informera om att ett visst erfarenhetsutbyte mellan både förbundsstyrelsens stadgeutskott och regionernas etik- och stadgegrupper och mellan regionernas stadgegrupper sinsemellan redan har inletts och att stadgeutskottet har påbörjat en diskussion om hur utbildning och samarbete kan utvecklas ytterligare inom föreningen mellan stadgeutskottet och regionernas etik- och stadgegrupper. Motionen bör därmed anses vara besvarad.

Förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår förbundsstämman besluta

att anse motionen besvarad.

Motion 60 (# 88)

Motionen kommer ifrån: Växjö

Val av etik- och stadagegrupp

Idag utses medlemmar i etik- och stadagegruppen av regionstyrelsen efter fullmäktige. I region Sydost har vi tagit beslut om att medlemmar i etik- och stadagegruppen inte får ha andra uppdrag på regionnivå. Detta medför att de utsedda inte kan betraktas som förtroendevalda då de endast blir utsedda och inte valda. Detta innebär att man hamnar utanför på flera sätt. Bland annat kan man hamna mellan stolarna vid diverse utskick samt att man inte kan skriva motioner som förtroendevald utan enbart som medlem.

Vi föreslår förbundsstämman besluta

att medlemmar i etik- och stadagegruppen väljs av medlemmarna på regionens årsmöte.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 60

I motionen yrkas att medlemmar i regionernas etik- och stadagegrupper ska utses av regionens årsmöte.

Enligt stadgarna § 2.5 och 2.6 ska både förbundsstyrelsen och regionstyrelserna utse en särskild grupp för att bereda ärenden om suspension och uteslutning. Denna bestämmelse infördes på förra förbundsstämman och motiverades med att dessa ärenden är känsliga för enskilda medlemmar och att det är viktigt att dessa ärenden behandlas på ett likvärdigt och tydligt sätt i hela Hyresgästföreningen.

Eftersom det enligt stadgarna § 6.3.1 är regionstyrelsen som har tillsynsansvar över föreningen och därmed skyldighet att ingripa vid missförhållanden och besluta om eventuella suspensioner och uteslutningar, är det enligt förbundsstyrelsen självklart att det också kommer på regionstyrelsen att utse ledamöterna i dessa grupper, inte årsmötet.

Med hänvisning till detta bör motionen avslås.

Förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår förbundsstämman besluta

att avslå motionen.